

Rolnummer 4797
Arrest nr. 100/2010 van 16 september 2010

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 1274 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals vervangen bij artikel 28 van de wet van 27 april 2007 betreffende de hervorming van de echtscheiding, en over artikel 42, §§ 2 en 6, van deze wet, gesteld door het Hof van Cassatie.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en M. Bossuyt, en de rechters R. Henneuse, L. Lavrysen, J.-P. Moerman, E. Derycke en P. Nihoul, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *   *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij arrest van 23 oktober 2009 in zake I.R. tegen G.B., waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 9 november 2009, heeft het Hof van Cassatie de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Voeren artikel 1274 van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd bij de wet van 27 april 2007 betreffende de hervorming van de echtscheiding, en artikel 42, §§ 2 en 6, van die wet, in die zin geïnterpreteerd dat zij de echtgenoot-verweerder in het bodemgeschil een cassatietermijn van één maand opleggen om zich te voorzien in cassatie tegen een beslissing waarbij de echtscheiding in zijn nadeel is uitgesproken, terwijl de echtgenoot-eiser in het bodemgeschil beschikt over de gemeenrechtelijke termijn van drie maanden om zich in cassatie te voorzien tegen een beslissing waarbij is geweigerd de echtscheiding in het nadeel van de andere echtgenoot uit te spreken, een discriminatie in tussen die beide categorieën van rechtzoekenden en schenden zij aldus de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij dat Verdrag ? ».

Memories zijn ingediend door :

- I.R.;
- G.B.;
- de Ministerraad.

I.R. heeft een memorie van antwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 14 juli 2010 :

- zijn verschenen :
  - . Mr. M. Mahieu, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor I.R.;
  - . Mr. P. A. Foirers, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor G.B.;
  - . Mr. J. Bourtembourg, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers R. Henneuse en E. Derycke verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeshil

Tegen een arrest van het Hof van Beroep te Luik van 26 februari 2008 waarbij de echtscheiding in het nadeel van beide echtgenoten is uitgesproken, is een voorziening in cassatie ingesteld.

Op grond van artikel 1274 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd bij artikel 28 van de wet van 27 april 2007 betreffende de hervorming van de echtscheiding, bedraagt de termijn om zich in cassatie te voorzien tegen een beslissing waarbij de echtscheiding is uitgesproken, één maand; overeenkomstig artikel 42, § 6, van de wet van 27 april 2007 is die bepaling te dezen van toepassing. De verwijzende rechter stelt derhalve vast dat de eiseres zich in cassatie heeft voorzien buiten de termijn van één maand bepaald in artikel 1274 van het Gerechtelijk Wetboek.

De eiseres werpt evenwel op dat artikel 1274 van het Gerechtelijk Wetboek, gecombineerd met artikel 42, §§ 2 en 6, van de wet van 27 april 2007, een discriminatie zou invoeren tussen de echtgenoten wat betreft de termijn om zich in cassatie te voorzien, zodat de verwijzende rechter beslist aan het Hof de hiervoor weergegeven prejudiciële vraag te stellen.

III. In rechte

- A -

A.1.1. De eiseres voor de verwijzende rechter herinnert eraan dat, vóór de inwerkingtreding van de wet van 27 april 2007 betreffende de hervorming van de echtscheiding, de termijn om zich in cassatie te voorzien tegen een beslissing waarbij de echtscheiding is uitgesproken, overeenkomstig het gemeen recht, drie maanden bedroeg vanaf de betekening ervan.

Artikel 28 van de wet van 27 april 2007 kort de termijn om een cassatievoorziening in te stellen in tot één maand, waardoor een onverantwoord verschil in behandeling wordt ingevoerd tussen de echtgenoot-verweerder die slechts beschikt over een termijn van één maand om zich in cassatie te voorzien tegen een beslissing waarbij de echtscheiding in zijn nadeel is uitgesproken, en de echtgenoot-eiser die beschikt over de gemeenrechtelijke termijn van drie maanden om zich in cassatie te voorzien tegen een beslissing waarbij is geweigerd de echtscheiding in het nadeel van de andere echtgenoot uit te spreken. Immers, hoewel een kortere termijn verantwoord is in de context van een geautomatiseerde echtscheidingsprocedure, is die niet verantwoord voor beslissingen, zoals te dezen, waarbij de echtscheiding wordt uitgesproken op grond van de vroegere bepalingen van het Burgerlijk Wetboek en die een debat over de schuld inhouden, procedure die sterk verschilt van de geautomatiseerde echtscheidingsprocedure.

A.1.2. De in het geding zijnde maatregel is bovendien niet adequaat ten opzichte van het doel dat erin bestaat dilatoire beroepen te voorkomen, vermits de procedure voor het Hof van Cassatie doorgaans één tot twee jaar duurt : het enige effect van de in het geding zijnde bepaling is dus de dilatoire impact te beperken tot twee maanden minder dan wat uit de gemeenrechtelijke termijn zou voortvloeien.

Een termijn van één maand heeft onevenredige gevolgen, vermits het gaat om een termijn waarbinnen een echtgenoot die in zijn nadeel uit de echt is gescheiden, een advocaat van het Hof van Cassatie moet raadplegen die het dossier met spoed kan behandelen, en aan die advocaat het volledige dossier moet overdragen zodat die laatste daarvan kennis kan nemen, het kan behandelen en het verzoekschrift kan opstellen, om het ten slotte te laten betekenen aan de verweerder en het ter griffie van het Hof van Cassatie neer te leggen. Het recht van iedere rechtzoekende om de bij de wet bepaalde middelen van beroep daadwerkelijk te kunnen uitoefenen, recht dat is gewaarborgd bij artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, komt dus ernstig in het gedrang, hetgeen een onverantwoord verschil in behandeling uitmaakt.

A.1.3. De eiseres voor de verwijzende rechter preciseerd, enerzijds, dat de prejudiciële vraag geen betrekking heeft op de eventuele discriminatie onder rechtzoekenden in zoverre de nieuwe wetgeving andere gevolgen met zich zou meebrengen dan die van de vroegere wetgeving.

Anderzijds kan de aangevoerde discriminatie eveneens van toepassing zijn op de rechtzoekende wiens echtscheiding uitsluitend is geregeld bij de wet van 27 april 2007, in het geval van een echtscheiding gegrond op het begrip van onherstelbare ontwrichting, aangezien die grond tot echtscheiding, die kan worden betwist, niet tot een geautomatiseerde procedure leidt en dus geen kortere termijn van één maand voor de voorziening in cassatie verantwoordt.

A.2.1. De verweerder voor de verwijzende rechter stelt vast dat artikel 1274 van het Gerechtelijk Wetboek, door de inkorting tot één maand van de termijn om zich in cassatie te voorzien tegen beslissingen waarbij de echtscheiding wordt uitgesproken en niet tegen beslissingen waarbij wordt geweigerd een echtscheiding uit te spreken, per definitie een verschil invoert tussen de verwerende partij ten aanzien van wie de echtscheidingsaanvraag wordt ingewilligd en de eisende partij in echtscheiding wiens aanvraag wordt verworpen, waarbij de eerstgenoemde door een kortere termijn gebonden is dan de laatstgenoemde.

Dat verschil in behandeling deed zich evenwel niet voor in het onderhavige geval, aangezien de echtscheiding is uitgesproken in het nadeel van beide partijen, waarbij elk van de partijen de echtscheiding heeft aangevraagd in het nadeel van de andere en beiden in het gelijk zijn gesteld.

A.2.2. Het verschil in behandeling ingevoerd bij artikel 1274 van het Gerechtelijk Wetboek berust op een objectief criterium: de aard van de gewezen beslissing. De beslissingen waarbij een echtscheiding wordt uitgesproken en die waarbij wordt geweigerd een echtscheiding uit te spreken, hebben immers een volkomen verschillende aard, vermits alleen de eerstgenoemde de toestand van de partijen wijzigen door de huwelijksband te ontbinden.

Door de cassatietermijn te beperken tot één maand heeft de wetgever de procedure willen versnellen, ermee rekening houdend dat de cassatietermijn en de cassatievoorziening een schorsende werking hebben wegens de gevolgen van die beslissing voor de toestand van de partijen, waarbij de wijziging van de toestand van de personen die voortvloeit uit een arrest waarbij de echtscheiding is uitgesproken, aldus wordt uitgesteld totdat de voorzieningstermijn is verstreken en, in geval van voorziening, gedurende de hele procedure voor het Hof van Cassatie. Het risico van dilatoire voorzieningen - dat zowel bestaat in het kader van een geautomatiseerde echtscheidingsprocedure als in het kader van de vroegere procedures op grond van bepaalde feiten die nog lopende zijn - is verbonden aan die schorsende werking, zodat dat risico wel degelijk veel groter is bij een beslissing waarbij de echtscheiding is uitgesproken (die de toestand van de personen zal wijzigen), waartegen een cassatievoorziening een schorsende werking heeft, dan bij een beslissing waarbij is geweigerd de echtscheiding uit te spreken (die de zaken inderdaad onveranderd laat), waartegen een cassatievoorziening geen schorsende werking heeft.

De verweerder voor de verwijzende rechter is overigens van mening dat in het onderhavige geval de voorziening uitsluitend om dilatoire redenen is ingesteld teneinde de vereffening van het huwelijksvermogenstelsel te voorkomen, die door de verweerder werd aangevraagd na de overschrijving van de echtscheiding bij ontstentenis van voorziening tegen de beslissing waarbij de echtscheiding is uitgesproken; de eiseres voor de verwijzende rechter heeft aldus, voor de Rechtbank van eerste aanleg te Namen en vervolgens voor het Hof van Beroep te Luik, het bestaan van haar voorziening aangevoerd om de vereffeningprocedure te schorsen.

A.2.3. De in het geding zijnde maatregel doet op geen enkele wijze afbreuk aan de aangevoerde grondrechten: (1) een dubbele aanleg, alsook een voorziening in cassatie, is gewaarborgd, waarbij artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens overigens niet het recht op een dubbele aanleg waarborgt; (2) het recht op het ongestoord genot van de eigendom vertoont geen enkel verband met een termijn om zich in cassatie te voorzien tegen een beslissing waarbij een echtscheiding is uitgesproken, die betrekking heeft op de toestand van de personen.

De in het geding zijnde maatregel is overigens een genuanceerde oplossing in vergelijking met het oorspronkelijke ontwerp om een einde te maken aan elke mogelijkheid van hoger beroep tegen het vonnis waarbij de echtscheiding is uitgesproken, en waarvan uiteindelijk afstand is genomen: de mogelijkheden van beroep en van het regelen van het verweer zijn aldus gewaarborgd voor de rechtzoekende. Aangezien de voorziening niet overdreven moeilijk of onmogelijk is gemaakt door een termijn van één maand, waarin overigens is voorzien in andere materies dan de echtscheiding, is de in het geding zijnde maatregel niet onevenredig met het nagestreefde doel.

Ten slotte zouden uiterst ingewikkelde moeilijkheden ten aanzien van de toestand van de personen voortvloeien uit een bevestigend antwoord op de gestelde vraag in de procedures waarin de echtscheiding zou zijn overgeschreven en een buiten de termijn van één maand ingestelde voorziening zou zijn aangenomen, met name in het geval van een tweede huwelijk.

A.3.1. In zijn memorie is de Ministerraad van mening dat het doel bestaande in het versterken van het nagenoeg automatische karakter van de echtscheidingsprocedure en het voorkomen van dilatoire maatregelen vanwege de echtgenoot tegen wie de echtscheiding is uitgesproken, het aangevoerde verschil in behandeling verantwoordt.

De inkorting van de termijn om zich in cassatie te voorzien, waarover de Raad van State overigens geen enkele opmerking heeft geformuleerd en die zonder bespreking door het Parlement is aangenomen, doet geen afbreuk aan het bestaan van de cassatievoorziening, noch aan de nuttige gevolgen ervan.

A.3.2. De Ministerraad veronderstelt - bij ontstentenis van enige uitleg over de rol van artikel 42, §§ 2 en 6, van de wet van 27 april 2007 in de analyse - dat de verwijzende rechter het Hof ondervraagt over de verantwoording voor de toepassing van de kortere termijn van de cassatievoorziening op een procedure in het kader van de vroegere gronden tot echtscheiding.

Dat verschil in de toepassing van nieuwe procedureregels en nieuwe grondregels is echter in overeenstemming met de beginselen van het overgangsrecht, volgens welke de nieuwe procedureregels onmiddellijk van toepassing zijn op de hangende procedures, die enkel kunnen worden gevoerd in het kader van de gronden tot echtscheiding op basis waarvan het geding is ingeleid. Overigens, hoewel de procedureregels en de grondregels nauw met elkaar verbonden zijn, in zoverre zij ertoe strekken de echtscheidingsprocedures te versoepelen en te versnellen, zijn zij toch autonoom en niets verzet zich bijgevolg ertegen dat de procedureregels reeds worden toegepast terwijl de nieuwe grondregels nog niet van toepassing zijn.

A.4.1. De eisende partij voor de verwijzende rechter antwoordt dat het aangevoerde verschil in behandeling betrekking heeft op, enerzijds, de echtgenoot-verweerder in echtscheiding die slechts beschikt over een termijn van één maand om zich in cassatie te voorzien tegen een beslissing waarbij de echtscheiding is uitgesproken - en de eiseres voor de verwijzende rechter is van mening dat zij zich in die situatie bevindt - en, anderzijds, de echtgenoot-eiser die beschikt over de gemeenrechtelijke termijn van drie maanden tegen een beslissing waarbij is geweigerd de echtscheiding uit te spreken - en de eiseres voor de verwijzende rechter voert niet aan dat de verweerder zich in die situatie bevindt.

Zij voert dus niet het bestaan aan van een verschil in behandeling tussen haarzelf en de verweerder en het is overigens niet vereist een verschil in behandeling tussen de twee partijen in het geding voor de verwijzende rechter aan het Grondwettelijk Hof voor te leggen; het feit dat het aangevoerde verschil in behandeling zich niet voordoet in het onderhavige geval beïnvloedt bijgevolg geenszins het antwoord op de prejudiciële vraag.

A.4.2. De eiseres voor de verwijzende rechter bekritiseert de relevantie van het doel bestaande in het voorkomen van dilatoire beroepen alleen in de context van een procedure die niet geautomatiseerd is, zoals dat het geval is voor de echtscheidingen uitgesproken op grond van het foutbegrip vóór de hervorming van 2007.

Uit het enkele feit dat de kritiek van de Raad van State en van de parlementsleden alleen betrekking zou hebben op de ontstentenis van de, aanvankelijk door de wetgever overwogen, mogelijkheid van hoger beroep, kan ten slotte niet worden afgeleid dat, *a contrario*, de bekritiseerde maatregel, die soepeler is, noodzakelijkerwijs verantwoord zou zijn in het licht van de nagestreefde doelen.

A.4.3. Het zijn de nieuwe grondregels, waarbij een geautomatiseerde procedure wordt ingevoerd, die nieuwe procedureregels verantwoorden die afwijken van het gemeen recht, teneinde dilatoire beroepen te voorkomen; in de context van een procedure opgebouwd rond het foutbegrip is dat doel niet relevant. Voor het overige moeten de beginselen van het overgangsrecht, aangevoerd door de Ministerraad, voldoen aan de vereiste van niet-discriminatie.

Ten slotte heeft de prejudiciële vraag ook betrekking op de procedures die volledig geregeld zijn bij de wet van 27 april 2007, wanneer die zijn opgebouwd rond het begrip « vastgestelde onherstelbare ontwrichting », dat het voorwerp van een werkelijke betwisting kan uitmaken.

A.4.4. De eiseres voor de verwijzende rechter onderstreept ten slotte dat het Hof, waaraan een grondwettigheidsvraag is gesteld, alleen rekening moet houden met het bindende gevolg dat van toepassing is op het geschil waarin de partijen waarvan sprake betrokken zijn en niet met de moeilijkheden die zich in andere gevallen, met andere personen, kunnen voordoen.

Die vraag is immers rechtstreeks verbonden met het gezag van de op prejudiciële vraag gewezen arresten en met de mogelijkheid voor het Hof om zijn vaststellingen van ongrondwettigheid in de tijd te beperken. In elk geval zal een eventuele vaststelling van ongrondwettigheid de weg openen voor een beroep tot vernietiging waardoor het Hof gebruik zal kunnen maken van de mogelijkheid om de gevolgen te handhaven, overeenkomstig artikel 8, tweede lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989. In geval van vaststelling van ongrondwettigheid staat het ten slotte vast dat de administratieve overheden de termijn van één maand om zich in cassatie te voorzien, zouden moeten vervangen door de gemeenrechtelijke termijn, hetgeen elke rechtsonzekerheid zou uitsluiten.

- B -

B.1.1. In de versie die van toepassing is op het geschil voor de verwijzende rechter, bepaalde artikel 1274 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals vervangen bij artikel 28 van de wet van 27 april 2007 betreffende de hervorming van de echtscheiding (hierna : de wet 27 april 2007) :

« De termijn om zich in cassatie te voorzien tegen een beslissing die de echtscheiding uitspreekt, wordt vastgesteld op één maand. Deze termijn en de voorziening in cassatie schorsen de tenuitvoerlegging ».

Vóór de wijziging ervan bij de wet van 27 april 2007 bepaalde dat artikel :

« De termijn om zich in cassatie te voorzien begint te lopen, voor op tegenspraak gewezen arresten, van de dag van de betekening aan de partijen, voor bij verstek gewezen arresten, van de dag waarop het verzet niet meer ontvankelijk is.

Voorziening in cassatie tegen een arrest waarbij echtscheiding wordt uitgesproken, schorst de tenuitvoerlegging ».

B.1.2. Artikel 6 van de wet van 2 juni 2010 « tot wijziging van sommige bepalingen van het Burgerlijk Wetboek en van het Gerechtelijk Wetboek wat de procedure inzake echtscheiding betreft » (*Belgisch Staatsblad* van 21 juni 2010) heeft artikel 1274 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals vervangen bij de wet van 27 april 2007, vervangen door :

« De termijn om zich in cassatie te voorzien en de voorziening in cassatie schorsen de tenuitvoerlegging ».

Die wetswijziging heeft evenwel geen gevolgen voor het voor de verwijzende rechter hangende geschil.

B.1.3. Artikel 42, §§ 2 en 6, van de wet van 27 april 2007 bepaalt :

« [...]

§ 2. De vroegere artikelen 229, 231 en 232 van hetzelfde Wetboek blijven van toepassing op de procedures van echtscheiding of scheiding van tafel en bed die zijn ingeleid voor de inwerkingtreding van deze wet en waarvoor geen eindvonnis is uitgesproken.

[...]

§ 6. Artikel 1274 van hetzelfde Wetboek, zoals gewijzigd bij artikel 28, is niet van toepassing op de arresten die uitgesproken zijn voor de inwerkingtreding van deze wet, indien de debatten voordien werden afgesloten ».

B.1.4. Op grond van artikel 44 ervan is de wet van 27 april 2007 in werking getreden op 1 september 2007.

B.2.1. De verwijzende rechter ondervraagt het Hof over een eventuele discriminatie tussen de echtgenoot die beschikt over een cassatietermijn van één maand om zich in cassatie te voorzien tegen een beslissing waarbij de echtscheiding in zijn nadeel is uitgesproken, en de echtgenoot die beschikt over de gemeenrechtelijke termijn van drie maanden om zich in cassatie te voorzien tegen een beslissing waarbij is geweigerd zich uit te spreken over de echtscheiding in het nadeel van de andere echtgenoot.

B.2.2. Uit de feiten van het geding en de formulering van de prejudiciële vraag blijkt dat het Hof wordt ondervraagd over het verschil in behandeling tussen de echtgenoten die beschikken over, enerzijds, overeenkomstig artikel 1274 van het Gerechtelijk Wetboek, in de versie van toepassing krachtens artikel 42, § 6, van de wet van 27 april 2007, een termijn van één maand om zich in cassatie te voorzien tegen een beslissing waarbij de echtscheiding is uitgesproken en, anderzijds, een gemeenrechtelijke termijn van drie maanden om zich in cassatie te voorzien tegen een beslissing waarbij wordt geweigerd de echtscheiding uit te spreken, wanneer de echtscheiding is aangevraagd op basis van de vroegere artikelen 229, 231 en 232 van het Burgerlijk Wetboek, die van toepassing blijven op grond van artikel 42, § 2, van de wet van 27 april 2007.

Het Hof beperkt zijn onderzoek tot die hypothese.

B.3.1. In de parlementaire voorbereiding van de wet van 27 april 2007, die het echtscheidingsrecht heeft hervormd, werd ten aanzien van de rechtsmiddelen aanvankelijk overwogen een einde te maken aan elke mogelijkheid van hoger beroep tegen een beslissing waarbij de echtscheiding is uitgesproken, teneinde te voorkomen dat het beroep wordt gebruikt « als een verdragingsmanoeuvre » (*Parl. St.*, Kamer, 2005-2006, DOC 51-2341/001, p. 13), in de context van een hervorming die een « zeker automatisme in de uitspraak van de echtscheiding » invoert (*ibid.*, p. 12).

De voorziening in cassatie bleef evenwel mogelijk, maar, « opnieuw om verdragingsmanoeuvres te beperken » (*ibid.*, p. 13), werd de termijn om zich in cassatie te voorzien vastgelegd op één maand, in plaats van drie maanden in het gemeen recht.

Gelet op de kritiek van de afdeling wetgeving van de Raad van State is echter afgezien van het voornemen om een einde te maken aan de mogelijkheid van hoger beroep tegen een beslissing waarbij de echtscheiding is uitgesproken.

B.3.2. Die inkorting van de termijn om zich in cassatie te voorzien, werd dus op dezelfde wijze verantwoord als voor de overwogen wijziging van de mogelijkheden van hoger beroep, namelijk de zorg om verdragingsmanoeuvres te vermijden (*Parl. St.*, Kamer, 2005-2006, DOC 51-2341/001, p. 13), teneinde de procedure te vereenvoudigen en te « versnellen » (*Parl. St.*, Kamer, 2005-2006, DOC 51-2341/007, p. 92).

Er is eveneens gepreciseerd :

« Men behoudt het opschortende karakter van de termijn en van de voorziening rekening houdend met het permanente karakter van de situatie van de personen » (*Parl. St.*, Kamer, 2005-2006, DOC 51-2341/001, p. 32; zie ook *Parl. St.*, Kamer, 2005-2006, DOC 51-2341/007, p. 93).

B.3.3. De afdeling wetgeving van de Raad van State heeft geen bezwaren geuit met betrekking tot de kortere termijn van één maand om zich in cassatie te voorzien, maar heeft

zich vragen gesteld bij de termijn van de voorziening gericht tegen een arrest waarbij de echtscheiding is geweigerd (*Parl. St.*, Kamer, 2005-2006, DOC 51-2341/001, p. 54).

De vertegenwoordiger van de minister heeft geantwoord :

« De termijn van drie maanden wordt gehandhaafd wanneer het cassatieberoep een arrest die de echtscheiding weigert, betreft » (*Parl. St.*, Kamer, 2005-2006, DOC 51-2341/007, p. 93).

B.4. Het verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen dat voortvloeit uit de toepassing van verschillende procedureregels in verschillende omstandigheden, houdt op zich geen discriminatie in. Van discriminatie zou slechts sprake zijn indien het verschil in behandeling dat voortvloeit uit de toepassing van die procedureregels, een onevenredige beperking van de rechten van de daarbij betrokken personen met zich zou meebrengen.

B.5. De voorziening in cassatie is een buitengewoon rechtsmiddel waardoor een partij in de mogelijkheid wordt gesteld om, wegens schending van de wet of wegens verzuim van substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, de vernietiging te vragen van een in laatste aanleg gewezen beslissing.

B.6.1. Tussen een beslissing waarbij een echtscheiding wordt uitgesproken en een beslissing waarbij wordt geweigerd een echtscheiding uit te spreken, bestaat een fundamenteel verschil in zoverre alleen de eerste gevolgen heeft voor de situatie van de personen, waarbij een einde wordt gemaakt aan de huwelijksband.

Dat verschil tussen beide soorten van beslissingen kan verschillen in procedureregels verantwoord.

Een dergelijk verschil tussen die twee soorten van beslissingen is overigens onderstreept in de parlementaire voorbereiding van de wet van 27 april 2007, wat de instemmingsmogelijkheden betreft :

« Het Hof van Cassatie is van mening dat het mogelijk is in te stemmen met een vonnis dat de echtscheiding weigert, maar niet met een vonnis die ze uitspreekt » (*Parl. St.*, Kamer, 2005-2006, DOC 51-2341/001, p. 32).

B.6.2. Het verschil, ten aanzien van de termijnen van de voorziening in cassatie, tussen een beslissing waarbij een echtscheiding wordt uitgesproken en een beslissing waarbij wordt geweigerd de echtscheiding uit te spreken, vloeit eveneens voort uit het verschil in de gevolgen van de termijn en van de tegen die beslissingen ingestelde voorziening : terwijl, overeenkomstig artikel 1274, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, de termijn en de voorziening in cassatie een beslissing waarbij de echtscheiding is uitgesproken, schorsen, schorsen de termijn en de voorziening in cassatie een beslissing waarbij is geweigerd de echtscheiding uit te spreken, niet.

Gelet op het schorsende karakter van de voorzieningstermijn, vermocht de wetgever redelijkerwijze ervan uit te gaan dat de rechtszekerheid verantwoordde dat de situatie van de partijen zo snel mogelijk duidelijk moest zijn, door de termijn van de voorziening aldus te beperken tot één maand.

B.7. Gelet op het fundamentele verschil tussen de beslissingen waarbij de echtscheiding wordt uitgesproken en de beslissingen waarbij wordt geweigerd de echtscheiding uit te spreken, vermocht de wetgever, voor het instellen van een voorziening in cassatie tegen een beslissing waarbij de echtscheiding is uitgesproken, andere ontvankelijkheidsvoorwaarden vast te stellen dan die voor het instellen van een voorziening in cassatie tegen een beslissing van weigering om de echtscheiding uit te spreken, waarbij die laatstgenoemde voorwaarden afgestemd worden op die voor het instellen van de gemeenrechtelijke voorziening in cassatie in burgerlijke zaken.

Die ontvankelijkheidsvoorwaarden mogen echter niet ertoe leiden dat het recht om een voorziening in cassatie in te stellen op zodanige wijze wordt beperkt dat de kern ervan wordt aangetast. Dit zou het geval zijn wanneer de beperkingen geen wettig doel nastreven of indien er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het nagestreefde doel. Het is derhalve vereist dat de ontvankelijkheidsvoorwaarden niet leiden tot een onevenredige beperking van de bij de wet aan de partijen toegekende mogelijkheid om zich in cassatie te voorzien.

B.8. De regels betreffende de termijnen om beroep in te stellen, zijn gericht op een goede rechtsbedeling en het weren van de risico's van rechtsonzekerheid. Die regels mogen de rechtzoekenden echter niet verhinderen de beschikbare rechtsmiddelen te doen gelden.

B.9. Zelfs indien te dezen rekening wordt gehouden met de buitengewone aard van het rechtsmiddel en met de bijzondere aard van een echtscheidingsbeslissing, kan een termijn van één maand om een voorziening in cassatie in te stellen niet worden geacht een onevenredige beperking in te houden van de rechten van de betrokken personen.

Die termijn is niet dermate kort dat hij de aanwending van het rechtsmiddel van de voorziening in cassatie buitensporig moeilijk of onmogelijk zou maken.

B.10. In de veronderstelling dat de situatie van de echtgenoten die zich in cassatie voorzien tegen een beslissing waarbij de echtscheiding is uitgesproken, dienstig kan worden vergeleken met de situatie van de echtgenoten die zich in cassatie voorzien tegen een beslissing waarbij is geweigerd een echtscheiding uit te spreken, is het aangevoerde verschil in behandeling niet onbestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

De toetsing in het licht van die grondwetsbepalingen, in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij dat Verdrag, leidt niet tot een andere conclusie.

B.11. Het gegeven dat de echtscheiding te dezen is aangevraagd op grond van de vroegere artikelen 229, 231 en 232 van het Burgerlijk Wetboek, van toepassing krachtens artikel 42, § 2, van de wet van 27 april 2007, en dat de voorzieningstermijn van één maand, bepaald in artikel 1274 van het Gerechtelijk Wetboek, van toepassing is op een echtscheidingsbeslissing waarvan de sluiting van de debatten en de uitspraak zich situeren na de inwerkingtreding van de wet van 27 april 2007, kan evenmin een discriminatie teweegbrengen.

Artikel 42, § 6, van de wet van 27 april 2007 wijkt immers af van het beginsel van de onmiddellijke toepassing van de procedurewetten, doordat het de termijn om zich in cassatie te voorzien voor de arresten waarvoor de sluiting van de debatten is uitgesproken vóór de inwerkingtreding van die wet op drie maanden behoudt, teneinde te verzekeren dat op het ogenblik van de debatten de partijen de eventuele rechtsmiddelen en de regeling ervan tegen de uit te spreken beslissing konden kennen en in overweging nemen. Het is niet verantwoord eveneens af te wijken van dat beginsel ten aanzien van de beslissingen uitgesproken na de inwerkingtreding van de wet van 27 april 2007 en waarvoor de sluiting van de debatten is uitgesproken na de inwerkingtreding van die wet, zelfs indien die beslissingen de vroegere

artikelen 229, 231 en 232 van het Burgerlijk Wetboek toepasten, aangezien de wetgever het in B.6.2 in herinnering gebrachte gewettigde doel nastreefde en hij redelijkerwijs ervan kon uitgaan dat de betrokken partijen worden geacht de rechtsmiddelen en de ontvankelijkheidsvoorwaarden ervan te kennen die van toepassing zijn op het ogenblik van de uitspraak van hun echtscheiding.

De in het geding zijnde maatregel is dus niet zonder redelijke verantwoording.

Voor het overige laat het gegeven dat de wetgever heeft beslist om, met de voormelde wet van 2 juni 2010, opnieuw een termijn van drie maanden in te voeren om zich in cassatie te voorzien, niet toe te besluiten dat een termijn van één maand om zich in cassatie te voorzien tegen een beslissing waarbij de echtscheiding is uitgesproken, noodzakelijkerwijs onverantwoord zou zijn.

B.12. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof,

zegt voor recht :

Artikel 1274 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals vervangen bij artikel 28 van de wet van 27 april 2007 betreffende de hervorming van de echtscheiding, en artikel 42, §§ 2 en 6, van die wet schenden niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij dat Verdrag.

Aldus uitgesproken in het Frans en in het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 16 september 2010.

De griffier,

De Voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Melchior